

כתר התורה

ע"ש רבי יצחק אבוחצירא זצוק"ל

הרב יצחק יוסף שליט"א

בית ההוראה הארצי כתר תורה ע"פ פסקי מרן

פרשת מטות-מסעי תשפ"ו

העלון השבועי

מאמר השבוע

הרב אברהם רחמים

'הפלאה'

אכן בימים אלו – 'בין המצרים' ראוי להתחזק ולהוסיף בהנהגתו של אהרן הכהן אהבת הבריות וקרבתן לתורה.

בכולל בו אני לומד ישנו יהודי נכבד בשם ר' אלימלך – אחד מן הנכדים של המשגיח הדגול ר' אליהו לופייאן זצ"ל, שהיה מפורסם בתורתו, מידותיו האצילות והמיוחסות.

משתף אותנו ר' אלימלך בסיפור אישי מפעם מימי הילדות.

יום אחד בעת התפילה בבית המדרש, ניגש אליו ר' אלימלך בעודו ילד קטן, והחל מחזיק בידו ונהנה בעודו מתפלל תפילת הלחש. מי שהיה נוכח במקום שם לב כיצד הרב אינו דוחה את הילד בגערה מלפניו, אלא ממושיך גם הוא לאחוז בידו בנעימות.

אחר התפילה נשאל הרב ממקורביו, כיצד נתן לילד לאחוז בידו בעת תפילת שמונה עשרה?

לזאת השיב הרב במילה אחת דגושה: 'ח-י-ג-ו-י-ו-י'!

אכן, מילה אחת דגושה הטומנת בחובה מוסר השכל רב.

נמצאים אנו בימי 'בין המצרים' – אפשר לרמוז על העבודה המתבקשת מאתנו בכלל.

לכל איש ישראל יש עבודה רוחנית – להיות דבק בקב"ה בתורתו ובמצוותיו. יחד עם זאת, עבודה זו נעשית בתוך עולם גשמי עם גוף חומרי עכור.

עבודה הגשמית דורשת – מיעוט רוחניות, והעבודה הרוחנית דורשת – מיעוט חומריות.

הנה, אדם נמצא בתוך תפילה בבית המדרש מבקש להידבק ביוצרו, ויחד עם זאת יש ילד קטן שדורש יחס באמצע התפילה – מה עושים?

במבט ראשון העבודה הגשמית והעבודה הרוחנית הינן 'צרות' זו לזו. התפקיד שלנו לאזן בין השניים וכמו שהזכרנו לעיל שה'מפליא לעשות' בבריאה – זו היכולת לקשור את הדבר הרוחני בגשמי.

מעתה, ניתן לרמוז כי ימי 'בין המצרים', הינם ימים שהאיזון בין הרוח לגשם היה מעורער וחסר, בשל כך נגרם חורבן.

יה"ר שנוכח לאזן בין השניים כדרך אהרן הכהן וכדברי חז"ל (אבות ג, י): 'כל שרוח הבריות נוחה הימנו רוח המקום נוחה הימנו וכו'...' נזכה בקרוב ל- 'ותחזינה עינינו בשוב ה' לציון ברחמים', אכ"ר.

"איש כי ידר נדר לה' או השבע שבועה... לא יחל דברו קבל היצא מפיו יעשה."

הרמב"ם כולל את הלכות נדרים ושבועות יחד עם כל ההלכות התלויות בדיבור בספר ה- 'הפלאה'.

וזאת מלשון הפסוק: 'איש או אשה כי יפלא לנדר נדר נזיר להזיר לה' (פר' נשא ו, ב).

ניתן לפרש את עניין ה'הפלאה' על פי דברי הרמ"א המפורסמים (או"ח סי' ו) בביאור לברכת 'אשר יצר' – כאשר נאמר בחותמה: 'רופא כל בשר ומפליא לעשות'. וז"ל: 'ועוד יש לפרש שמפליא לעשות במה ששומר רוח האדם בקרבו וקושר דבר רוחני עם דבר גשמי'. עכ"ל.

וכמו כן כח הדיבור כולל מציאות גשמית של אברי הדיבור יחד עם התוכן הרוחני שבו וזהו 'כי יפליא לנדר' שמכח דבורו חלים חלויות של איסור וגם כאן יש לנו קישור של דבר רוחני בדבר גשמי.

לאור דברים אלו, נוכל למצא תוספת טעם בדברי חז"ל על הפסוק: 'ויפל על צווארי בנימין אחיו ויבך ובנימין בכה על צוואריו'. (פר' ויגש) פרש"י: על שני מקדשות שעתידין להיות בחלקו של בנימין וסופן ליחרב:

ובנימין בכה על צוואריו – על משכן שילה שעתיד להיות בחלקו של יוסף וסופו ליחרב:

נמצנו למדים, שחז"ל המשילו את צוואר האדם למקום המקדש ובמקום ברור יותר, נאמר בשיר השירים 'כמגדל דויד צוארך בנוי לתלפיות'.

לאור דברינו, פירוש הדברים הוא, שכשם שצוואר האדם מהווה מקור לכח הדיבור של האדם, שהוא בבחינת 'הפלאה', הרי בדיוק נמרץ גם המשכן והמקדש מתייחדים בהיותם 'אתר די ביה יחדון רוחין ונפשין' מקום גשמי שמהווה בית דירה לשכינתו ית'.

בפרשת 'מסעי' אנו מזכירים את פטירת אהרן הכהן עם תאריך מדויק לפטירתו בשונה משאר צדיקים המוזכרים בתורה. כך בכל שנה אנו קוראים על פטירת אהרן הכהן בסמוך לתאריך בו הוא נפטר.

התורה מוסיפה לציין שבכו את אהרן הכהן 'כל בית ישראל' – האנשים והנשים, לפי שהיה אהוב על הכל, אוהב שלום ורודף שלום אוהב את הבריות ומקרבן לתורה.

להקדשת העלון לברכה הצלחה
ורפואה ולעילוי נשמת יקיריכם

היכנסו לאתר כתר תורה ketertora.co.il
ולחצו על הלינק לתרומה. וכתבו בקשתכם

לשאלות בהלכה חייגו

02-5408030

משעות הבוקר ועד 12:00 בלילה

נשאלו בקר

הרב אלון בן שבת

אכילת בשר ושתיית יין מראש חדש אב

(ההלכות הן בקיצור נמרץ על פי פסקי מרן הראש"ל
הרב יצחק יוסף שליט"א)

א. המנהג פשוט שלא לאכול בשר מיום שאחר ראש חדש אב ועד יום עשירי באב. ומי שאינו חושש לזה והולך אחר תאוותיו לאכול בשר, הרי הוא פורץ גדר, וגדול עוונתו מנשוא.

ובשר עוף דינו כבשר בהמה לענין זה. וכן בשר שבקופסאות שימורים, או בשר מלוח או קפוא, וכן בשר חי. אבל דגים מותרים.

וכן תבשיל של בשר נוהגים להחמיר בו שלא לאוכלו, אולם מי שיש לו מיחוש מותר בזה.

ולבשל מאכל פרווה בקדרה שבישלו בה בשר אפילו באותו היום, הדבר פשוט שהוא מותר ללא כל חשש.

וכן מותר לאכול בשר סינטטי כמו נקניקיות או צמחוניות או שניצל סויה וכדומה ואין בזה חשש של מראית העין כלל.

ב. גם יוצאי תימן צריכים להקפיד בזה, אחר שזכו לעלות לארץ ישראל, וצריכים לנהוג כמנהג המקום. (וזהו על פי מה שכתב מרן בשו"ת אבקת רובל סימן ריב ע"ש וזה ברור ודלא כמש"כ להקל בזה בספר אור לציון חלק ג פרק כו אות ג, וכפי שהשיגו בספר ילקוט יוסף ארבע תעניות עמוד רנז בהערה).

ג. מנהג הספרדים להקל באכילת בשר בראש חדש עצמו. וכפי שכתבו הכנה"ג (תקנא ס"ק כז) והחיד"א בספרו מורה באצבע (אות רלג) ועוד.

ד. בסעודת מצוה מותר לאכול בימים אלו בשר, ובלבד שיהיו מהקרובים או מהאורחים של בעל השמחה שהוזמנו לסעודה. אבל אותם אלו שבאים לשם באקראי ואינם מוזמנים כלל, אסור להם לאכול בשר.

ה. בעל ברית דהיינו המוהל ואבי הבן והסנדק, יכולים לאכול בשר בכל יום הברית ולא דווקא בסעודת הברית בלבד.

ו. סעודת ברית יצחק שהיא לבילי המילה אינה נחשבת לסעודת מצוה, ואין לאכול בה בשר. (עיין חזון עובדיה ארבע תעניות עמוד קנד. ועמוד קצו).

ז. בסעודת סיום מסכת מותר לאכול בשר ואפילו מי שלא למד את המסכת יכול להשתתף עם המסיימים, וכל שכן מי שהחזיק ביד הלומדים ומי שהוציא הוצאות על הסעודה הזאת.

ח. אין לסיים מסכת קודם תשעת הימים ולהשאיר בכוונה קטע מהמסכת בכדי שיוכל לערוך את הסיום אחר ראש חדש אב ולאכול בשר.

וכן מי שאינו רגיל לערוך סעודת מצוה בדרך כלל כשמסיים מסכת, אין להקל לו לאכול בשר בסעודה הזאת.

אולם יכול ללמוד המסכת בעיון לאט לאט בכך שיגיע זמן הסיום אחר ר"ח אב, וכן להיפך שימחר בלימודו בכדי להספיק הסיום אחר ר"ח אב.

ט. סיום מסכת משניות עם פירוש רבינו עובדיה בהבנה טובה, נחשב סיום מסכת לענין אכילת בשר אך ורק ומסיים עצמו, אבל אין "ראוי" להזמין אחרים לסעודה זו.

י. סעודת בר מצוה במונה נחשבת סעודת מצוה ובפרט כשאומרים שם דברי תורה ודברי שירות ותשבחות להשם יתברך. וכשאינה בזמנה יעשו שם סיום מסכת ויחשב לסעודת מצוה. (ולענין סעודת בת מצוה במונה, לפי המבואר בשו"ת יחווה המשן בעמ" 3

הלכה למעשה

הרב יצחק אלון

קיבל כסף פיצוי לתיקון הרכב ולא תיקן האם גזל בידו?!

שאלה: ראובן מכר לשמעון רכב עם בעיה מסויימת [דהיינו בתקופה הקרובה יכול הרכב להתקלקל מחמת בעיה זו] והוא לא גילה לשמעון את הבעיה, ואכן כעבור מספר ימים שמעון הקונה יוצר קשר עם ראובן המוכר ואומר לו שישנה בעיה ברכב, ראובן לא מתכחש ואומר לו שהוא ישלם לו על כך, שמעון המשיך לנסוע עם הבעיה ורק כעבור שבועיים הוא נזכר ופנה בשנית לראובן בבקשה לשלם לו על התיקון, ואכן ראובן שילם לשמעון על תיקון הרכב סך x, לאחר שראובן שילם על התקלה, שמעון בהיותו תם וישר אמר לראובן תודה רבה על הכסף אבל אני לא מתכוון לתקן את הרכב ואני אסע בו עד שיתקלקל לגמרי ולאחר מכן אמכור אותו לחלקי חילוף, ראובן המוכר מרגיש מרומה וטוען "אם שמעון הקונה רוצה להמשיך לנסוע ברכב עד שהרכב יתקלקל לגמרי ולאחר מכן למוכרו לחלקי חילוף למה הוא גבה ממני את הכסף לתיקון?" וכאן נשאלת השאלה האם אדם צריך לשלם על נזק בכדי שהניזק יטפל בבעיה, או שהניזק יכול לטעון מה איכפת לך מה אני עושה עם הכסף אתה צריך לשלם לי ותו לא?

תשובה: חיוב הקונה הוא לשלם על נזק ו/או הקלקול, והקונה מבחינתו לא חייב לתקן את הנזק, כמו כן זכותו של הקונה לקחת את הכסף לכל מטרה שירצה.

נימוקים: בדרך כלל מקרה כזה נכנס תחת הקטגוריה של מקח טעות על כל היבטיו, אבל בנידון שמעון הקונה לא טוען טענת מקח טעות, הוא מעוניין שהמקח יתקיים אלא הוא רוצה שיביאו לו את הכסף של עלות התיקון והוא למעשה ימשיך לנסוע ברכב עד קלקולו הסופי ולמוכרו לחלפים.

ומשכך, נדון במקרה שלנו כפי שדנים במקרה של נזק, היינו רכבו של שמעון ניזוק ע"י רכבו של ראובן, ושמעון אומר למזיק שלם לי את הנזק שאתקן אותו במוסך מורשה! ואכן המזיק שילם במזומן לניזק, ולבסוף הניזק לא תיקן את הרכב אלא לקח אותו למוסך ערבי השאלה היא האם זה גזל? כאן התשובה ברורה למדי, שכן, חיוב המזיק לשלם על הנזק והניזק לא חייב לתקן את הנזק, דהיינו הסכום שהמזיק חייב זה עלות התיקון במוסך מורשה כבקשת הניזק. והניזק לא חייב לתקן את הנזק, וזכותו של הניזק לקחת את הכסף למטרות אחרות ו/או לא לתקן את הנזק כלל.

נחלקו הש"ך וחזו"א האם חיוב תשלומים של ניזקין הוא חיוב תשלומים כדי שיוכל לתקן את הנזק, או החיוב תשלומים לא קשור לתיקון הנזק, ונפק"מ היא אם התייקר תיקון הנזק אחרי הנזק, שלדעת הש"ך (סימן צה וסימן שפז) החיוב תשלומים לתקן את הנזק, ולכן אם התייקר חייב להוסיף, ולדעת החזו"א (ב"ק סימן ו סוף אות ג) החיוב תשלומים בשעת הנזק ולא כדי לתקן, וגם אם התייקר אינו חייב להוסיף על התשלומים.

אולם לכו"ע בין לש"ך ובין להחזו"א החיוב הוא לשלם ולא לתקן בפועל, וזכותו של הניזק לא לתקן את הנזק. וזאת בשונה מנזקי גוף כמו"ש הגמרא בב"ק (פה). שמבואר שם שאם אדם הזיק את חברו בגופו לא יכול הניזק לקחת את הכסף לעצמו ולא לרפא את עצמו בצורה מושלמת, מהטעם הפשוט שאומר המזיק לניזק שהנזק יישאר בגופו ויאשימו את המזיק בדבר. וכן פסק בשו"ע (חו"מ תכ, כג) "אמר הנחבל תן לי שכר הרופא ואני ארפא את עצמי, יכול החובל לומר לו שמא לא תרפא את עצמך יפה ויקראו אותי מזיק לעולם". אולם כל זה דווקא בנזקי גוף, אבל בנזקי ממון חייב המזיק בתשלומים, וזכותו של הניזק לקבל את הכסף ולהשתמש בהם למטרות אחרות.

בברכה יגאל אלון.

להצלחת חיילי ישראל

העלון מוקדש

לרפואת שלמה יצחק בן מאיה

דעת חלק ב סימן כט נחשבת כסעודת מצוה כמו בר מצוה. ובילקוט יוסף כתב ד"נכון" לדחותה.)
 יא. בשר הנשאר מסעודת שבת (שבת חזון) שקודם תשעה באב או בשר הנשאר מסעודת ראש חדש, יש מתירים לאכול ממנו, ויש אוסרים, והמיקל יש לו על מה שישמוך ובפרט אם אוכל ממנו בסעודה רביעית.
 יב. מותר ליתן בשר לילדים קטנים אפילו אחר גיל חינוך מחמת שירדה חולשה לעולם וצריכים הם לאכול בשר לחיזוק הגוף. וטוב להחמיר כשהגיע הבן לגיל יב' שנה ויום אחד שהוא בגדר מופלא הסמוך לאיש, שלא יאכל בשר.
 יג. חולה אף שאין בו סכנה מותר באכילת בשר ואפילו במקום קצת חולי יש להתיר, שבמקום חולי לא גזרו חכמים.
 יד. מעוברת שסובלת בהריונה, מותרת באכילת בשר. וכן יולדת תוך שלשים אחר לידתה מותר באכילת בשר. וכן מינקת שאם לא תאכל בשר ישפיע הדבר על החלב שלה, יש להתיר לה לאכול בשר.
 טו. בערב שבת מותר לטעום התבשילים שמבשלים לכבוד שבת אף שיש בהם בשר, בכדי לראות אם הם טובים או שיש לתקן בהם איזה דבר כמו תבלין וכיו"ב. ואף לבלוע מה שטועם מותר.
 ועל טעימה זו (עד כזית באכילה 28 גרם, ועד רביעית בשתיה 81 גרם) אין לברך שהרי אין כוונתו להנאה אלא לטעימה בעלמא. וטוב שיתכוון לאכול וליהנות ויברך. אולם בערב שבת חזון לא יתכוון לשם הנאה כלל ולא יברך.
 טז. מי שבירך על חתיכת בשר בטעות ושבו נזכר שאסור לאכול בשר בימים אלו, יטעם מעט מן הבשר בכדי שלא תהיה ברכתו לבטלה.
 יז. מותר לבעל מסעדה בשרית להמשיך למכור בשר ויש לתלות שהקונים הם מאותם האנשים שהותר להם לאכול בשר וכנ"ל ואין בזה משום לפני עיוור לא תתן מכשול, וטוב שיניח מודעה שראית היטב ויכתוב בה "מנהג כל ישראל להמנע בימים אלו מאכילת בשר עד תשעה באב, ורק לחולה או לחלש מותר".
 ואין להמנע מלתן כשרות לאותם המסעדות, שיש לחוש על הציבור שילכו לאכול במקום אחר אוכל שאינו בכשרות כלל.
 יח. מותר לקנות בשר בימים אלו על מנת לשמרו בהקפאה לאכול אחר תשעת הימים. וכל שכן כשמוצא קעת הבשר בזול מחמת איזה מבצע שיש בחנות וכדומה.
 יט. מנהג בני ספרד להקל בשתיית יין אף בשבוע שחל בו ט' באב וכן הוא מנהג ירושלים. והמחמיר תע"ב. אבל בכוס של ברכת המזון שברוב השנה אין אנו רגילים לברך ברכת המזון על הכוס, יש להמנע מכך בימים אלו.

בברכה

אלון בן שבת

שרי הנאה שן המזרח

הרב יוסף חיים בן שבת

רבי יהושע מאמאן

כ"ז טבת התשע"ח 14.01.18. כתליה של ירושלים כוסו מודעות אבל. אבל בעולם הדיינות... נפטר זקן רבני מרוקו, עמוד היראה וההלכה הרב יהושע מאמאן זצ"ל. דיין בית הדין הגדול, יקיר העיר ירושלים ששימש כרב עיר ואב בית הדין, נפטר בגיל 100.. זכה בעבר בפרסי הרבנים טולידאנו ועוזיאל לספרות תורנית. הלווייתו תצא בשעה 13:00 משכונת גאולה בירושלים

הרב יהושע מאמאן זצ"ל. נולד בי"א בטבת ה'תרע"ח בצפרו, מרוקו, לאביו הרב רפאל עמרם מאמאן. הרב מאמאן השתייך לשושלת רבנים מפוארת, מצאצאי הרמב"ם.

בצעירותו למד הרב מאמאן אצל הרב דוד עטר. בשנת ה'תש"ו (1946), בגיל 28, הוסמך לדיינות מבית הדין הגדול ברבאט והחל לכהן כרב ודיין בעיר אספי. הוא גם שימש כדיין וסגן אב בית הדין ברבאט עד שנת ה'תשכ"ג (1963). לאחר מכן, כיהן כאב בית דין ורב העיר מרקש עד לעלייתו לישראל בשנת ה'תשכ"ח (1967). טרם עלייתו קיבל תעודת דיינות מראש הרבנים במרוקו, הרב שאול אבן דנאן. עם עלייתו לישראל, הצטרף הרב מאמאן לזמן קצר לחכמי ישיבת פורת יוסף בירושלים. לאחר מכן, בשנת ה'תשכ"ח, החל לכהן כרב הקהילה הספרדית וחבר לשכת הרבנות בנהריה. בשנת ה'תשל"ח, עבר לכהן כדיין וכאב בית הדין הרבני האזורי בבאר שבע עד לשנת ה'תשמ"ח. בהמשך, התמנה לדיין בבית הדין הרבני הגדול לערעורים עד לשנת ה'תשס"ט. בערוב ימיו, הוא זכה לכינוי "זקן רבני יהדות מרוקו".

הרב מאמאן היה פוסק הלכה משמעותי, והתכתב עם רבנים בולטים כדוגמת הרב שלום משאש זצ"ל והרב עובדיה יוסף זצ"ל. הרב מאמאן השתתף בתיקון תקנות חשובות, כמו האיסור על היבום בשנת תשי"ב. כמו כן, הוא פסק בנושאים רבים ומגוונים, כגון פדיון הבן, מילה בשבת וענייני אישות. פסיקותיו היו משמעותיות.

סדרת הספרים "עמק יהושע", כוללת שבעה חלקים של שאלות ותשובות על השולחן ערוך, אשר נחשבת לגולת הכותרת של יצירתו ההלכתית.

הרב מאמאן זכה להוקרה רבה על פועלו. הוא קיבל את פרס הרב טולידאנו ואת פרס הרב עוזיאל לספרות תורנית על ספרו "עמק יהושע". בשנת ה'תש"ע, הוענק לו אות "יקיר ועד העדה המערבית בירושלים" ובשנת ה'תשע"ה קיבל את אות יקיר ירושלים.

כשמלך מוסלמי בחר ברב יהודי להביא את הגשם, בתפילה אחת

היה זה בשנת בצורת קשה במרוקו. באמצע חודש שבט, בשיאו של החורף, בושש הגשם מלבוא, אנשי הדת הנוצרית נשאו תפילה מיוחדת לירידת גשמים והגשם לא נראה באופק, בראות המלך מוחמד החמישי את "יכולתם" של אנשי הדת הנוצרית, ביקש להזמין את הרב ראשי של עיר הבירה רבאט ואב בית דין שם, הגאון הרב יהושע מאמאן זצ"ל שהיה בקשרי ידידות עמו, וביקש ממנו להעביר בתפילה מיוחדת לפני אלוקי ישראל למען יושעי את העם, ויראו כל עמי הארץ כי ה' הוא האלוקים, ואין עוד מלבדו.

יש לציין שהרב היה אז בן ארבעים שנה בלבד, וכבר היה נודע בקרב העם כאחד מגדולי המנהיגים של יהדות מרוקו. **הרב** נעתר לבקשת המלך, שכל חפצו היה להגדיל שמו של הקב"ה בקרב כל עמי הארץ, וחיבר תפילה מיוחדת לגשם, והוציא הוראה שכל בני הקהילות היהודיות במדינה יעבירו יחדיו בתפילה זו, ואכן, "למחרת ההכרזה על יום תפילה על גשם, הסתיימה הבצורת..."

קידוש השם שנגרם מכך העלה את כבודה של היהדות הנאמנה במרוקו, וגם בשנים שלאחר מכן, היה המלך מוחמד השישי ממשיכו של אביו המלך מוחמד החמישי, פונה לרבנים במרוקו כל אימת ששררה בצורת, וביקש מהם להעביר בתפילה לגשמי ברכה.

פטירתו

הרב יהושע מאמאן נפטר בכ"ו בטבת ה'תשע"ח, כבן מאה שנה, ונקבר בהר המנוחות בירושלים. הוא הותיר אחריו מורשת עשירה של חיבורים ופסיקות הלכתיות לשעה ולדורות.

תמצית מההלכה היומית

הרב אברהם כהנא

רב עוצמה יש שאסרו, שהרי בגמרא מבואר שהמניח סכין או אבן במקום שהן עלולות ליפול ולהזיק, אם נפלו חייב בתשלומי הנזק, וכן המצית אש חייב לשלם על הנזקים שנגרמו מהאש שהתפשטה כמו כן המניח מגנט בפתח הבית נחשב כמי שהכניס את הברזל במו ידיו (הר צבי או"ח א, קלב), ויש שהתירו משום שאין הוא מכניס כדרך המכניסים ואין זהו איסור תורה של הכנסה מרשות לרשות ויהיה מותר במקום מצוה (חלקת יעקב או"ח קע).

אפרוח בן יומו שלא נפתחו עיניו: בגמ' מובאת מחלוקת בין ראב"י לבין חכמים האם אפרוח שלא נפתחו עיניו כשר לאכילה, ולדעת ראב"י הרי הוא אסור מדרבנן, ולדעת חכמים הרי הוא מותר (ביצה ו, ב; חולין סד, א). הרמב"ם ועוד הרבה ראשונים וכן בשו"ע, פסקו כחכמים להקל (שו"ע יו"ד טו, א), ואילו הרא"ש וכמה אחרונים החמירו עד שיגדלו הכנפיים (ש"ך יו"ד טו, ב).

מקווה שנעשה מקרה: מים שנכנסו לכלי ונשאבו פסולים למקווה, אך אם המים נעשו שלג או קרח אין בהם פסול שאיבה וגם אם יכניסו אותם לתוך כלי אין הם נחשבים שאובים ואינם נפסלים למקווה (שו"ע יו"ד רא, ל). ויותר מזה, אם יקפאו מים שאובים שיהפכו לקרח יפקע מהם פסול שאובים והרי הם כשרים למקווה (שו"ע יו"ד רא, לא) ובצורה כזאת אפשר לעשות מקווה בקיץ במקום להמתין עד שיגיעו מי הגשמים (טה"ב ג, עמ' שז-שכג). יש פוסקים יחידים שחוששים לשיטות יחידים ולכן מביאים קרח על ידי משטחי עץ שאינם כלי ואינם מקבלים טומאה, ואינם מפשירים את הקרח על ידי חימום אלא באופן טבעי (דעת כהן יו"ד צד-צח).

הולע"ם בחומץ: יש שחידשו שאסור לשתות חומץ משום שתהליך התפתחות החומץ נעשה באמצעות תולעים זעירות שנראות בשמש ולא דווקא בזכוכית מגדלת (דרכ"ת פד, מה בשם ספר הברית). אך חלקו עליו משום שמכיוון שדרך התולעים לגדול בכלי - זהו מקום גידולו והתולעים לא נראים בפירוש, אך צריך להיזהר שלא לסננו דאם סינן הוי כפירש והתולעים אסורות, ובוודאי שאם התולעים לא נראות בעין רגילה אין לאסור שרק לנזיר אסור לאכול חומץ (בינת אדם יו"ד כלל לח שער או"ח), ולא ניתנה התורה למלאכים שאם לא כן הרי כל האויר מלא ברואים דקים וכשאדם פותח פיו בולע כמה מהם (ערוה"ש פד, לו). אמנם יהודי שראיתו חלשה אינו רשאי ליטול לידו פרי ולבדוק אותו בעינו ולהצהיר שהוא לא רואה מאומה (של"ה שער האותיות ק, קיג).

הקב"ה מושך בחוטים: "נורא עלילה על בני אדם", הכוונה שהקב"ה משתמש במעשי בני אדם, ומנתב בהם את "עלילותיו". אדם, דומה בעיניו שהוא שליט על סביבתו. ושוה לסבור, שבידו לקבוע גורלות. פועל הוא לו בעולמו, כבעל בית בבירתו. מתכנן תוכניות ארוכות טווח, מדמה את תוצאותיהן, אבל באמת, "יושב בשמים ישחק ילעג למו". הקב"ה קבע יעדים, תיכנן תוכניות של הנהגה והוא מצעיד את בריאתו, ליעד שהתווה לה, ומשתמש בבני אדם, כבובות קרקס, מושך בחוטים ומנתב אותם ליעדים שלו (אסופת מערכות בראשית ב, עמ' רסט).

הצומות בימי בית שני: כשהיה בית המקדש השני בנוי לא היו צמים את י' בטבת ולא ב"ז תמוז, אלא היה רשות בידם ומי שהיה רוצה היה מתענה ומפני זה לא היו השליחים יוצאים להכריז על קידוש החודש בטבת ותמוז. (פיה"מ לרמב"ם ר"ה א, ג). נחלקו הראשונים אם היו צמים ביום תשעה באב בימי בית שני, יש אומרים שהיו צמים מפני שביום זה אירעו הרבה דברים רעים ולכן שליחי קידוש החודש יצאו למקומות רחוקים, כדי להודיע על חודש אב (פיה"מ"ש לרמב"ם ר"ה א, ג), ויש אומרים שלא צמו ואף היה להם כיום טוב, ומה שהשליחים יצאו בחודש אב מדובר אחר חורבן בית המקדש (תשב"ץ ב, רעא; מג"א תקנב, יא).

הביעת ימי צום בזמן הזה: נאמר בנביא זכריה: "צום הרביעי וצום השביעי וצום העשירי יהיה לבית יהודה לששון ולשמחה ולמועדים טובים והאמת והשלום אהבו" (זכריה ח, יט). כלומר חיוב הצום במועדים אלו נאמר מפני תקנת נביאים. התשב"ץ מסביר שתקנת הצום היתה שיש לצום כל עוד בית המקדש חרב, אחר שחרב הבית השני חזרה תקנת הצום להתקיים ולא מכח תקנת חכמי בית שני אלא מכח תקנת הנביאים שבזמן בית ראשון יש שרצו לקבוע צום על ימי השואה ולפי דברי התשב"ץ אין בכחנו לגזור תעניות על הציבור (הרב יצחק ניסים).

הפעלת מאוורר או מזגן בשבת על ידי נכרי: הלכה היא, שבארצות קרות מותר לנכרי לעשות מדורה בשביל קטנים או אפילו בשביל גדולים אם הקור גדול, בגלל חולי שיכול לבוא מהקור (שו"ע או"ח רעו, ה). נחלקו האחרונים האם גם כשיש חום כבד ואדם מצטער יכול לומר לנכרי להפעיל מאוורר או מזגן, יש מדמים זאת לצער הקור, ובמקום צער לא גזרו חכמים ולכן יש להתיר לכתחילה (מנח"י ג, כג; יבי"א או"ח ז, לח), ובפרט אם בהדלקת המאוורר או המזגן יש רק איסור דרבנן והוא שבות דשבות במקום צער (חלקת יעקב או"ח קמה). יש מחמירים ואוסרים שחז"ל התירו אמירה לנכרי דווקא בצער הקור, כיון שהקור חודר לגוף ויכול לבוא לידי חולי, מה שאין כן בחום, ובמקום צער לא התירו לעבור על איסור דרבנן (דבר יהושע ב, ג).

אופן קיום מצות ניחום אבלים: ניחום אבלים הוא מצווה מהתורה ובכלל גמילות חסדים, שאדם אוכל פירותיהם בעוה"ז והקין קיימת לעולם הבא (משנה פאה א, א). ניחום אבלים קודם לביקור חולים, משום שניחום אבלים הוא גמילות חסד עם החיים ועם המתים (רמב"ם אבל יד, ז). אמירת "תנוחמו מן השמים" היא לא קיום המצווה בשלימותה ותיקנו אותה בעיקר אחרי הקבורה, אלא ישיבה עם האבל ונתינת חיזוק שהאבל יהיה שקט ברוחו כשם שנהגו חברי איוב (אגרו"מ או"ח ה, כ).

פירות לסעודת מלווה מלכה: לכתחילה משמע בגמ' שקביעות סעודת מלווה מלכה היא על הפת כמו בשאר סעודות השבת, ומשמע שטוב לכתחילה להדר אותה בבשר או בשאר תבשילין אם יש לו, ואם אין לו, או שחושש לאכילה גסה יקיימה במזונות או על כל פנים בפירות (משנ"ב ש, א).

הכנסה מרשות הרבים לרשות היחיד בשבת בעזרת מונט: הרוצה להכניס לביתו ברזל בשבת ולשם כך רוצה להשתמש במגנט

מטרות העצמותה

קמחא
דפסחא

לימוד
שירת
הבקשות
לילדים

בית
הוראה

לימוד
טעמי
המקרא

כולל
אברכים

חכמת נשים

בס"ד

התבוננות (4) – לנשים שרוצות להקשיב פנימה.

**מסע האומץ
חברה יקרה,**

בפעם הקודמת דיברנו על שלוש מיומנויות שעוזרות לנו לגשת פנימה, אל הלב: **שמחה** – מרפאה, משחררת, ממלאת ביטחון. **כנות** – לפגוש את עצמנו בלי להסתנוור. **תודה** – לגדל את מה שיש, להשלים את מה שחסר.

אלו לא רק רעיונות.

אלו מפתחות.

מפתחות למסע.

מסע של אומץ.

כי העולם לא פשוט.

אתגרים. נפילות. מהמורות.

והמטרה?

להמשיך.

לצמוח.

להתחדש בכוח.

גם כשקשה.

גם כשנופלים.

גם כשהלב רוצה רק לברוח.

אנחנו לא מחפשות קיצורי דרך.

אנחנו יודעות –

הדרך היא הדרך.

ולמפתחות האלה,

צריך להוסיף תנועה.

הליכה.

עשייה.

גם כשלא בא.

גם כשלא ברור.

גם כשאין חשק.

ככה נוצר בפנים –

המרחב שבו אני מרגישה שווה.

חיה.

חשובה.

מרחב שבו אני נושמת את עצמי.

זוכרת –

שלא באתי רק לשרוד.

אני כאן כי יש לי שליחות.

תפקיד שרק אני יכולה למלא.

כל עוד הנשמה בי.

כל עוד השעון שלי מתקתק.

והמסע הזה –

הוא במסלול אישי.

מותאם לנפש שלי.

לקצב שלה.

לבשלות, למוכנות, לרגע שלה.

אז בינתיים –

סופגות.

מתבוננות.

ונותנות לדברים לשקוע.

לפעמים נדמה לנו שהבעיה היא רק מה

שקורה בחוץ.

אבל האמת?

יש רגעים שמה שכואב – לא בא מבחוץ.

אלא מבפנים.

רגש שלא הובן. קול שלא נשמע.

שם – מתחיל המסע

כעס שלא קיבל מקום.

בושה שהתמקמה בלב.

שאני לא מוכנה להכיר בה

פחד ששולט בהחלטות, מבלי שנרגיש.

והם? לא נעלמים.

הם רק לובשים תחפושות – עייפות. עצב. עצבים.

ציניות. שתיקה.

היום נצלול לתוכם בקצב שלך.

ונרחיב את התודעה

לתוך המקומות שפחות נעים לפגוש.

הרגשות שפחות נעים להרגיש.

אבל שם...

מסתתרים אוצרות.

היום ניגע בשלושה רגשות:

כעס. בושה. פחד

הם פוגשים את כולנו, ושכיחים.

הכעס – מנוע שמבקש נוכחות.

הוא סוער.

מתפרץ.

משתלט.

הוא מגיע כשאנחנו תחת איום.

פנימי או חיצוני.

ולכן כשאנחנו עייפות, רעבות, טרודות –

קל יותר להרגיז אותנו

כי קל יותר לאיים עלינו

איך מתמודדים?

בשעת מעשה –

כיון שזה איום

אז צריך להתרחק ממנו, האפשרויות:

לזוז ממקום האיום.

או להזיז את האיום.

מה שחשוב זה לשמור על הרפיה בגוף.

בעזרת נשימות או תנועות מפותלות,

ולא לדבר או לדבר בנחת.

אחר כך מגיע בירור:

מה באמת איים עליי?

האם זה על הערך שלי?

על המקום שלי?

אולי על תחושת הקיום שלי?

או על משהו שחשוב לי במיוחד?

אם כעסתי –

יש שם משהו חשוב.

יש "למה" חזק.

ואם אני כבר מזהה –

אני יכולה לבחור. לגלות. ולהתחבר לערך שלי

ואז אני מגלה מנוע פנימי שלי שיכול לעזור לי כבר

עכשיו.

הבושה – מזמינה למסע של צמיחה

כמו גרעין שנרקב כדי לפרוח

היא שקטה,

אבל צורבת.

מכווצת.

אני שואפת להעלם. לברוח

היא לוחשת לי:

"את לא ראויה".

"את פגומה".

"את לא בסדר".

אבל האמת היא –

שכולנו חוות בושה.

היא אנושית.

והריפוי?

בהכלה.

בהבנה.

בלהזכיר לעצמי:

אני לא בושה.

אני אדם.

עם נפש.

עם תיקון.

עם לב שמבקש אור.

ואני שלמה איך שאני, אך לא מושלמת.

אני פלא חד פעמי.

רק אני יכולה לתת את מה שנבראתי עבורו.

והמתנה הזו – היא עצם קיומי.

הולכת יחד עם הבושה ומתוכה אני צומחת

להיות מי שנועדת להיות

הרי היא מסיימי האומה

והפחד – שומר נאמן שמבקש להגן עלינו

הרגש השלישי שאנחנו צריכות לצלוח

פחד יש לו תפקיד חשוב

הפחד בא להגן

לשים מחסום ותמרור אזהרה

לזהות סכנה ולהפעיל את שרירי ההישרדות

רוב בני האדם מפחדים מהפחד

ולכן כשהוא מגיע הוא גדול שבעתיים

לפחד אין מטרה להפחיד

באיזון שלו יש לו מטרה לשמור ולהגן

ולכן צריך ללכת יחד אתו ולזכור

הוא לא נגדי הוא חבר טוב ששומר

וגם ישמור עלי לעשות צעדים באומץ ובבטחה.

קחי לך רגש אחד, שמתאים לך עכשיו

זה שליבר השמיע לי

ותערכי אתו הכרות מחודשת

שמה הוא מטיב איתך?

או שאולי את מרוויחה ממנו משהו?

לפעמים כל מה שצריך זה להאיר לרגש מבט –

והוא כבר מתחיל להשתנות.

אולי את כבר יודעת.

אולי את לא צריכה שמישהו יסביר לך מה זה

כעס, או בושה, או פחד.

אולי את פשוט מחכה לאישור.

שמותר להרגיש.

שמותר להיות אנושית.

שמותר לטעות.

שמותר לך – פשוט להיות.

בלי להצטדק. בלי לתקן. בלי לברוח.

התקדמנו היום.

נגענו.

אם יש נושא שחשוב לך שיגעו בו?

תכתבי לי.

אני כאן – באוזן, בלב, ובמילים.

כל תגובה שלך –

מחזקת.

מרגשת.

פותחת עוד פתח.

שבת שלום אהובה,

ומפגש נעים עם עצמך

ליאורה דהן

מתחברת – מסלול אל האלוקות שבי

050-410-3-421

dahan.liora.co@gmail.com

מטרות העצמותה

**קמחא
דפסחא**

**לימוד
שירת
הבקשות
לילדים**

**בית
הוראה**

**לימוד
טעמי
המקרא**

**כולל
אברכים**